

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 2058/19

בג"ץ 2764/19

לפני :
כבוד הנשיאה א' חיות
כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופטת ע' ברון

העותרת בבג"ץ 2058/19
ובבג"ץ 2764/19 :
רגבים

נ ג ד

המשיבים בבג"ץ 2058/19 :
1. ראש ממשלת ישראל
2. היועץ המשפטי לממשלה
3. השר לביטחון פנים
4. מפכ"ל משטרת ישראל
5. שרת התרבות הספורט
6. רשות העתיקות

המשיבים בבג"ץ 2764/19 :
1. ראש ממשלת ישראל
2. היועץ המשפטי לממשלה
3. שרת המשפטים
4. השר לביטחון פנים
5. מפכ"ל משטרת ישראל
6. משרדי וועדת המורשת בהר הבית

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה : כ"ג באלול התשע"ט (23.09.19)

בשם העותרת : עו"ד אבי סגל ; עו"ד יעל סינמון

בשם המשיבים 5-1 בבג"ץ
2058/19 והמשיבים 5-1
בבג"ץ 2764/19 : עו"ד נחי בן אור ; עו"ד קובי עבדי

בשם המשיבה 6 בבג"ץ
2058/19 : עו"ד עמי שחר

פסק-דין

הנשיאה א' חיות:

העתירות דנן עוסקות בכניסת אנשי הוואקף המוסלמי למתחם "שער הרחמים" שבהר הבית.

1. ביום 14.2.2019 התקיים כינוס של מועצת הוואקף בהר הבית במהלכו נכנסו חברי המועצה לשער הרחמים בניגוד לדין וללא קבלת אישור ממשטרת ישראל. טענות העותרת בשני ההליכים שבכותרת מופנות נגד הנעשה ב"שער הרחמים" מאז. בבג"ץ 2058/19 מבקשת העותרת, בתמצית, כי המדינה תנקוט בפעולות הנדרשות נגד ההשתלטות הבלתי חוקית של אנשי הוואקף על מתחם "שער הרחמים". עוד מבקשת העותרת כי ככל שיינתן לאנשי הוואקף אישור לעשות שימוש במתחם, יינתן אישור דומה לציבור היהודי. לבסוף מבקשת העותרת כי המשיבים 1-5 (להלן: משיבי המדינה) יתנו את פעולות הבנייה במתחם באישור ופיקוח של רשות העתיקות והוועדה המקומית לתכנון ובנייה. בבג"ץ 2674/19 מבקשת העותרת כי המדינה תאכוף את הצו המינהלי להגבלת השימוש בשער הרחמים, אשר הוצא, לבקשת המפכ"ל, בהליך בבית משפט השלום בירושלים מכוח סעיף 70(ד) לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 (צ"א (שלום ירושלים) 52386-08-17) (להלן: צו הגבלת השימוש).

2. שתי העתירות נדונו במאוחד ביום 23.9.2019. במהלך הדיון עמדו משיבי המדינה על הרגישות הרבה הנדרשת בטיפול במקום וציינו כי ננקטים מאמצים להסדרת הטיפול במתחם. בהסכמת העותרת, פירטו משיבי המדינה במעמד צד אחד על אודות המאמצים הננקטים במישורים השונים, וגורמי המקצוע הרלוונטיים השיבו לשאלות בית המשפט. בתום הדיון הבאנו בפני באי כוח העותרת את התרשמותנו מן הדברים שהובאו בפנינו במעמד צד אחד, ובא-כוחה ביקש שהות קצרה לשקול אם בנסיבות שפורטו היא עומדת על עתירותיה.

3. בהודעה שמסרה העותרת לאחר הדיון היא ציינה כי "מילים לחרוד ומציאות לחרוד" וכי הוואקף משתלט על המתחם נוכח הפגנת אוזלת יד מצד משיבי המדינה. על כן ביקשה העותרת כי נותיר את העתירות על כנן ונורה למשיבי המדינה לשוב ולעדכן בדבר תוצאות פעולותיהם במישור המדיני לשם אכיפת החוק במקום, להבטחת השמירה על הסדר הציבורי ולמניעת הפגיעה בסטטוס קוו ששרר לאורך עשרות השנים האחרונות במתחם.

בתגובתם מיום 15.11.2019 הדגישו משיבי המדינה כי משטרת ישראל אינה סוגרת באופן הרמטי את המתחם אלא שומרת על נוכחות קבועה ורציפה בו, תוך שליטה, כנדרש על פי הנסיבות, על הבאים בשעריו וכי היא מפקחת באופן מתמיד על המתרחש במקום. זאת, בין היתר, בשים לב לפררוגטיבה הנתונה לה בהתאם לצו הגבלת השימוש. בהקשר זה הוסיפה המדינה כי משטרת ישראל הרחיקה עד כה עשרות פעילים שהפרו את הסדר הציבורי בסמוך למתחם, בהתאם להנחיות שניתנו לה על ידי הדרג המדיני הבכיר.

4. לאחר שעיינו בחומרים שבפנינו ושמענו את טיעוני הצדדים לרבות הפרטים שהוסיפה המדינה במעמד צד אחד, הגענו לכלל מסקנה כי דין העתירות להידחות.

בית משפט זה פסק לא אחת כי נסיבותיו הייחודיות של הר הבית והרגישות היתרה של המקום מחייבות משנה זהירות בכל הנוגע לביקורת השיפוטית על הנעשה בו (בג"ץ 4935/93 תנועת נאמני הר הבית נ' ראש עיריית ירושלים, פ"ד מז(5) 865, 870 (1993) (להלן: עניין נאמני הר הבית); כן ראו בג"ץ 19/17 עמותת שוחרי הר הבית והמקדש נ' השר לביטחון פנים – ממשלת ישראל, פסקה 5 (21.1.2018); בג"ץ 8871/17 פואה נ' ניצב יורם הלוי, מפקד מחוז ירושלים (14.12.2017); בג"ץ 7128/96 תנועת נאמני הר הבית נ' ממשלת ישראל, פ"ד נא(2) 509, 528 (1997); בג"ץ 9747/96 תנועת נאמני הר הבית נ' ראש עיריית ירושלים (4.12.1997)). לכך נוסיף כי העתירות דנן מופנות כלפי שיקול הדעת של הרשות המוסמכת בכל הנוגע לאכיפת החוק, וההלכה הנוהגת עמנו בהקשר זה היא כי בית המשפט לא יתערב בהחלטות אלו אלא במקרים חריגים ביותר, בהם ההחלטה לוקה בעיוות מהותי, או בחוסר סבירות קיצוני (עניין נאמני הר הבית, בעמ' 871; עע"ם 2847/13 איסמעילוף נ' ראש ממשלת ישראל, פסקה 10 (23.3.2016)).

5. מטענות משיבי המדינה עולה כי הגורמים בשטח פועלים בהנחיית הדרג המדיני הבכיר ביותר בליווי ועדכון של היועץ המשפטי לממשלה. עוד נמסר כי משטרת ישראל עוקבת באופן יומיומי אחר הנעשה במתחם והיא מבצעת את הפעולות הדרושות לשם שמירה על הסדר הציבורי, בין היתר, תוך הרחקה בצו מינהלי של עשרות אנשים שהיו מעורבים באירועים אלימים במתחם ומניעה של הכנסת סממני תפילה למקום. במהלך הדיון במעמד צד אחד שמענו בפירוט את טענות באי-כוח המדינה וגורמי המקצוע הרלוונטיים, בכל הנוגע למאמצים הננקטים בהנחיית הדרג המדיני הבכיר במישורים השונים על מנת להגיע לפתרון מושכל בנוגע למצב שנוצר במתחם "שער הרחמים" ולכך יש להוסיף את הצהרתה החשובה בנסיבות העניין של רשות העתיקות לפיה אין פגיעה

בנכסים ארכיאולוגיים במקום (השוו בג"ץ 4185/90 נאמני הר הבית נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מז(5) 221, 279 (1993)).

בנסיבות אלו אנו סבורים כי אין מקום להתערב בשיקולי המדיניות ובצעדים שננקטו על ידי המשיבים 1-5, כפי שפורטו. התרשמנו כי קיים פיקוח צמוד ורצוף בשטח הנדון ונאמנים עלינו דבריהם של משיבי המדינה כי ימשיכו בפיקוח הדוק על הנעשה במקום תוך נקיטת צעדים מתאימים, ככל שהדבר יידרש.

העתירות נדחות, אפוא.

אין צו להוצאות.

ניתן היום, י"ב בטבת התש"פ (9.1.2020).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ה נ ש י א ה